

ТӘУЕЛСІЗ МЕМЛЕКЕТТЕР ДОСТАСТЫҒЫ ШЕҢБЕРІНДЕГІ ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУ

Қазақстан Республикасында Еуразия өңірінің интеграциялық бірлестігі болып табылатын Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы (ТМД) шеңберінде зияткерлік меншік объектілеріне құқықтарды күзету мен қорғауды қамтамасыз ету үшін ұйымдасқан-құқықтық жағдайлар жасалды (Минск, 1991 жылғы 8 желтоқсан).

ТМД-ға қатысушы мемлекеттердің зияткерлік меншік саласындағы өзара іс-қимыл тетігі мамандандырылған салалық ынтымақтастық органдарын да, ТМД-ның басқарушы органдарын – ТМД Экономикалық кеңесі мен ТМД Үкімет басшыларының кеңесін де қамтиды.

Зияткерлік меншік мәселелерін қамтитын ТМД-ның негізгі стратегиялық құжаттары АЖ бойынша арнайы бөлімді қамтитын ТМД-ның 2030 жылға дейінгі кезеңге арналған Экономикалық даму стратегиясының бірінші кезеңін (2021-2025 жылдар) іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары, сондай-ақ ТМД-ға қатысушы мемлекеттердің 2030 жылға дейінгі кезеңге арналған инновациялық ынтымақтастығының мемлекетаралық бағдарламасы болып табылады.

ТМД нормативтік базасы ТМД-ға қатысушы мемлекеттердің зияткерлік меншік саласындағы ынтымақтастық бағыттарының кең тізбесін қамтитын бірқатар халықаралық келісімдерден тұрады.

Қазақстан Республикасы ТМД шеңберіндегі төмендегі келісімдердің қатысушысы:

- Авторлық құқық және сабақтас құқықтарды қорғау саласындағы ынтымақтастық туралы келісім (Мәскеу, 1993 жылғы 24 қыркүйек);
- Санаткерлік меншік саласындағы құқық бұзушылықтардың жолын кесу жөніндегі ынтымақтастық туралы келісім (Мәскеу, 1998 жылғы 6 наурыз);
- Өнертабыстарды құқықтық қорғау саласындағы мемлекетаралық құпиялардың сақталуын өзара қамтамасыз ету туралы келісім (Минск, 1999 жылғы 4 маусым);

Жалған тауар белгілері мен географиялық көрсеткіштерді пайдаланудың алдын алу және жолын кесу жөніндегі шаралар туралы келісім (Минск, 1999 жылғы 4 маусым);

- Мемлекетаралық ақпарат алмасуды ұйымдастыру және авторлық құқық пен сабақтас құқықтардың ұлттық дерекқорын қалыптастыру жөніндегі ынтымақтастық туралы келісім (Ялта, 2009 жылғы 20 қараша);

- Зияткерлік меншікті құқықтық күзету мен қорғау саласындағы ынтымақтастық және зияткерлік меншікті құқықтық күзету мен қорғау мәселелері жөнінде мемлекетаралық кеңес құру туралы келісім (Санкт-Петербург, 2010 жылғы 19 қараша) (Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 13 қарашадағы № 737 қаулысымен бекітілген Хаттамаға өзгерістер енгізілді);

- Контрафактілі өнімді өндіруге және таратуға қарсы іс-қимыл саласындағы ынтымақтастық туралы келісім (Қазан, 2017 жылғы 26 мамыр);

- ТМД-ға қатысушы мемлекеттердің зияткерлік меншік нарығын қалыптастыру және дамыту туралы келісім (Душанбе, 2018 жылғы 1 маусым);

- Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына қатысушы мемлекеттердің кеден органдарының зияткерлік меншік объектілеріне арналған құқықтарды қорғау саласындағы өзара іс-қимылы туралы келісім (Ашхабад, 2019 жылғы 31 мамыр).

Қазіргі уақытта 2021 жылғы 12 қарашада жасалған «ТМД – ға қатысушы мемлекеттердің ақпараттық-телекоммуникациялық желілердегі авторлық құқық және сабақтас құқықтар объектілеріне құқықтарды қорғау және қорғау жөніндегі ынтымақтастығы туралы келісімді ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы Қазақстан Республикасы Парламентінің қарауына енгізілді.

Сондай-ақ бүгінде патенттік іздеуге арналған көптеген жүйелерге біріктірілген **CISPATENT патенттік құжаттамасының бірлескен дерекқорын шығару жөніндегі жобаға Қазақстан Республикасының қатысуын** атап өткен жөн. Бұған 2001 жылғы 22 мамырда Мәскеуде қол қойылған және қол қойылған күнінен бастап күшіне енген CD-ROM оптикалық дискілерінде бірлескен өңірлік патенттік-ақпараттық өнімді шығару туралы келісім негіз болды. Келісімге ЕАПҰ және ТМД-ға қатысушы бірқатар мемлекеттердің патент ведомстволары қол қойды.

Қазақстан Республикасы жобаға өнеркәсіптік меншікті қорғау мәселелері жөніндегі Мемлекетаралық кеңестің шешімімен (2008 жылғы 3-4 маусым, Астана) қосылды.

Жыл сайын CISPATENT жобасы шеңберінде өнертабыстар бойынша, ал кейбір елдер үшін пайдалы модельдер бойынша ақпарат ұсынылатын он екі ай сайынғы дерекқор, жылдық дерекқор және жиынтық индекс дерекқоры шығарылады.

CISPATENT бірлескен өнім болғандықтан, ұсынылатын құжаттардың құрылымы мен жобаның барлық қатысушылары орындайтын деректер форматына бірыңғай талаптар қойылады.

2017 жылдан бастап Жоба қатысушылары CD/DVD физикалық тасымалдағыштарын пайдаланбай, электрондық байланыс арналары бойынша ақпарат алмасуға толықтай көшті.

CISPATENT өнімі халықаралық алмасуда белсенді пайдаланылады, оның ішінде Еуропалық патенттік ведомствоға, Австрия, Германия, Канада, АҚШ, Балтық елдері және басқа да елдердің ведомстволарына жіберіледі. Бұл жобаның көптеген қатысушыларына халықаралық алмасу аясында шетелдік ведомстволардан және халықаралық ұйымдардан патенттік құжаттаманы алуға мүмкіндік берді.